

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

7/5201

SAYI : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/ 8466
KONU : Soru Önergesi

21 Kasım 2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : 09.10.2008 tarih ve 7/5201 sayılı soru önergesi.

İzmir Milletvekili Sayın Abdurrezzak ERTEN tarafından sorulan 7/5201 esas sayılı yazılı soru önergesinde yer alan hususlara ilişkin olarak verilen cevaplar aşağıda sunulmuştur.

İzmir Limanı 17 yy dan beri doğu ve batı ticaretinin önemli kapılarından biri olmuştur. 20 yy başlarında dünya limanları sıralamasında ilk 50'ye girmiştir.

Ta ki 2007 yılında gerçekleşen özelleştirilmesine kadar.

İzmir Limanı işletme hakkı, 3 Mayıs 2007 tarihinde yapılan ihale ile 1 milyar 275 milyon ABD doları ile en yüksek teklifi veren Global-Hutchison-EİB (Ege İhracatçı Birlikleri) Ortak Girişim Grubu'na 49 yıllığına devredilmiştir.

Bu özelleştirme süreci ve sonuçları pek çok tartışmayı da beraberinde getirdi. Bu tartışmalar sürerken;

- Liman-İş Sendikası ve kamu İşletmeciliğini Geliştirme Merkezi (KİGEM) Vakfı; 3 Mayıs 2007 tarihinde yapılan ihale ile, söz konusu ihalenin onaylanmasına ilişkin 3 temmuz 2007 tarihli Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) kararının iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle Danıştay'da iki ayrı dava açtı.
- Danıştay 13.Dairesi, açılan iki ayrı davada söz konusu ihale ve ÖYK kararının yürütmesinin durdurulması istemlerini reddetti.
- Davacı KİGEM Vakfı'nın, Daire'nin bu kararına itirazı üzerine dosyaları görüşen Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, itirazları kabul etti ve İzmir Limanı ihalesini "tevsî alanı"nın da alıcıya verilmesi nedeniyle yürütmeyi durdurdu. Özelleştirmenin yürütmesini durduran Danıştay, ihaleyi rekabet ve kabotaj yasalarına da aykırı buldu.

Danıştay'ın karar metninde bu durum "Özelleştirme Yüksek Kurulu'nca özelleştirme programına alınarak işletme hakkının verilmesi yöntemiyle özelleştirilmesine karar verilen TCDD'ye ait İzmir Limanı olduğu, buna karşılık ihale sürecinde, İzmir Limanı tevsî alanının da bu konuda Özelleştirme Yüksek Kurulunca alınmış bir karar olmaksızın ihalenin kapsamına alındığı ve sonuçta İzmir Limanı ile birlikte ihale edildiği sonucuna ulaşılmakta olup, bu yönüyle dava konusu ihale işleminde hukuka ve 4046 sayılı (Özelleştirme Yasası) yasaya uyarlık bulunmamaktadır." şeklinde açıklandı.

Tevsî alanı, ihale şartnamesinde "imar planı uyarınca Demiryolları, Limanları ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğünün onaylayacağı projeye uygun olarak yürütülecek İzmir Limanı 2. Kısım İnşaatı" olarak tanımlandı.

Danıştay'ın karar metninde, 815 sayılı Kabotaj Yasası'na göre limanlar dahilinde ticaret ve işletme hakkı "münhasıran" Türk yurttaşlarına ait hizmetler arasında römorkaj, kılavuzluk gibi hizmetlerin de sayıldığı belirtilerek "815 sayılı yasaya aykırıdır" hükmüne yer verildi.

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

YI : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/ 8466
KONU : Soru Önergesi

21 Kasım 2008

-2-

İzmir Limanı, ülke ihracatının % 18,8'ni, ithalatın % 12,4'nü üstleniyor. Limanın önemi; Ege Bölgesi ihracatının % 93,2'si, ithalatın ise % 91,1'i İzmir üzerinden yapıyor olmasından kaynaklanıyor.

Ancak, ihalesi yargıya taşınan İzmir Limanı'nın devir süreci uzadıkça sanayicilerin maliyeti büyüyor. Sanayiciler, günlük 15-20 bin Dolar'dan dört yılda 350 milyon dolar sıkışıklık zammı ödedikleri, ürünün zamanında teslim edilmemesinden dolayı pazarı yitirme riski ile karşı karşıya geldiklerini, ayrıca limandaki yetersizlikler nedeni ile gemilerin Yunanistan limanlarına gitmek zorunda kaldığı ve bunun da ülke ekonomisinde büyük kayıplara yol açtığını dile getiriyorlar.

Stratejik önemi çok yüksek olan, 2007 yılında 12 milyon 68 bin ton eşyanın elleçlendiği ve 2007 net karı 70 milyon dolar olan ülkemiz ekonomisine katkısı çok yüksek seviyelerde olan İzmir Limanı bloke olmuş durumdadır. 20. yy başlarında dünya limanları arasında 50. sırada yer alan, sadece işgal dönemlerinde durgunluk yaşayan ve Cumhuriyetin ilanı ile eski değerlerine kavuşan kent ve liman büyük sıkıntı yaşıyor. Bu sıkıntının kaynağı ise İzmir Limanı özelleştirilmesinde yaşanan ciddi hatalardır.

Bu bilgileri ışığında;

SORU 1 – Yukarıda bahsi geçen sıkıntıların giderilebilmesi için İzmir Limanına yatırım yapılması düşünülmekte midir?

SORU 2 – Sıkıntıların giderilmesine yönelik olarak ne tür tedbirler (eleman ve ekipman takviyesi v.b.) alınması planlanmaktadır?

CEVAP 1,2 - Danıştay 13. Dairesi tarafından tesis edilen 15.10.2008 tarih ve 2007/9908 E., 2008/6802 K. sayılı ve 09.10.2008 tarih 2007/9903 E., 2008/6674 K. sayılı kararlar ile davaların reddine karar verilmiş ve böylelikle Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun dava konusu işlemlerin yürütmesinin durdurulması kararlarının uygulanması zorunluluğu ortadan kalkmıştır.

İmtiyaz Sözleşmesi niteliği taşıyan "İzmir Limanının İşletme Hakkının Devrine İlişkin İmtiyaz Sözleşmesi Taslağı" tüm taraflarınca paraflanarak tekrar görüşü alınmak üzere Danıştay'a gönderilecek olup, Danıştay görüşünün Özelleştirme İdaresine intikalini müteakip sözleşme imzalanma aşamasına gelinecektir.

SORU 3 – Yaşanan ciddi aksaklıklar nedeni ile büyük mağduriyet yaşayan işletmelerin bu mağduriyetleri nasıl telafi edilecektir? Bu konu ile ilgili bir düzenleme yapılması düşünülmekte midir?

Danıştay verdiği ara kararlar limanın özelleştirilmesine ilişkin hatalara dikkat çekmiş asıl kararına ilişkin ipuçlarını da ortaya koymuştur. Açıkça görülmüştür ki ihale şartnamesi bir çok kanunla uyumsuzluk göstermektedir.

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

İYİ : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/ 8 4 6 6
KONU : Soru Önergesi

2 1 Kasım 2008

-3-

CEVAP 3 – Danıştay 13. Dairesi tarafından Özelleştirme İdaresine intikal eden 2007/9903 E., 2008/6674 K. sayılı kararda “.....benzer şekilde tevsii inşaatı alanı dahil İzmir Limanının özelleştirilmesine ilişkin Rekabet Kurulu’ndan 1998/4 sayılı Tebliğ uyarınca önce görüş, ihale sonrası da izin alındığı ve İzmir Limanının Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı tarafından belirlenen koordinatlarının sözü edilen tevsii alanını da kapsadığı anlaşılmaktadır” denilmekte olup, bu karardan da anlaşılabacağı üzere yapılan özelleştirme işlemi de 4046 sayılı Yasa’ya aykırı değildir.

Yine, Danıştay 13. Dairesi tarafından Özelleştirme İdaresine intikal eden 2007/9903 E., 2008/6674 K. sayılı kararda “TTK’nun 823. maddesinde yapılan değişiklikle yabancılara da Türk gemilerinde pay sahibi olabilme olanağının verilmesi karşısında, yabancı uyruklu tüzel kişilerin katılımına açık olan ihalede Kabotaj Kanunu’nun 1. maddesine aykırılık görülmemiştir” ifadesinin yanı sıra “815 sayılı Yasa’nın yalnızca Türk yurttaşları tarafından görülebileceğini belirttiği hizmetlerin, ihale şartnamesinde yer alan hizmetlerden farklı olduğu hususu dikkate alındığında, ihale şartnamesinin, Kabotaj Kanunu’nun 2. ve 3. maddelerinde yer alan hizmetlerin yabancı uyruklularca görülmesine olanak sağlamadığı açıktır” ifadeleri yer almaktadır.

SORU 4 – *Küresel bir mali krizin yaşandığı günümüz şartlarında ülke ekonomisinde daha fazla kayba yol açmamak için; Danıştay’ın ara kararında işaret ettiği hususlar çerçevesinde ihalenin iptali ve yeni bir şartname ile ihaleye çıkılması düşünülmekte midir?*

CEVAP 4 – Danıştay 13. Dairesi tarafından tesis edilen 15.10.2008 tarih ve 2007/9908 E., 2008/6802 K. sayılı ve 09.10.2008 tarih 2007/9903 E., 2008/6674 K. sayılı kararlar ile davaların reddine karar verilmiş olması nedeniyle ihalenin iptali veya yeni bir şartname ile ihaleye çıkılması durumu ortadan kalkmış bulunmaktadır.

SORU 5 - *İhale Şartnamesi Danıştay ara kararının gerekçesinde belirtildiği üzere ilgili pek çok yasa ile uyumsuzluk göstermektedir. Bu şartname hazırlanırken ilgili düzenlemelere bakılmamakta mıdır?*

CEVAP 5 – Yukarıda ifade edilen açıklamalardan ve Danıştay 13. Dairesi tarafından Özelleştirme İdaresi Başkanlığına intikal eden 2007/9903 E., 2008/6674 K. sayılı karardan da anlaşılabacağı üzere ihale şartları belgesi herhangi bir yasa ile uyumsuzluk göstermemektedir. Diğer yandan yürütülen özelleştirme işlemlerinde gerek ihale şartları belgeleri gerekse işletme hakkı devir sözleşmeleri ilgili mevzuat çerçevesinde düzenlenmektedir.

SORU 6 - *Bu tür hatalar Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ve Rekabet Kurulunca nasıl ve neden fark edilmemiştir?*

CEVAP 6 – Rekabet Kurulu 5 Haziran 2007 tarih ve 07-47/507-182 sayılı kararı ile İzmir Limanının Hutchison-Global-DB-Ege İhracatçı Birlikleri Ortak Girişim Gurubuna devredilmesine ilişkin olarak Rekabet Kanuna aykırı bir durum görmemiş ve Ortak Girişim Grubuna devrine onay vermiştir.

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

AYI : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/ 8466
KONU : Soru Önergesi

21 Kasım 2008

-4-

SORU 7 - Özelleştirme gerçekleşmediği için liman işletmesi halen devletin elindedir. Limanda gereken yatırımların yapılmamasının nedeni "yatırımı ben yapayım, sana vereyim, sen onunla hava at, buna izin vermem" düşüncesi midir? Bu İzmir halkına verdiğiniz yeni bir ceza mıdır?

SORU 8 - Neredeyse her özelleştirme işleminin yargıya gittiği ve bu durumun ciddi kayıplara neden olduğu dikkate alınacak olursa, Özelleştirme İdaresi'nin çalışma prensiplerinin yeniden gözden geçirilerek, gerekli düzenlemelerin yapılması planlanmakta mıdır?

CEVAP 7,8 - Yürütülen özelleştirme uygulamalarının yürürlükteki mevzuat hükümleri ve özelleşecek kuruluşun faaliyet gösterdiği sektörün özellikleri dikkate alınarak, ekonomide rekabet ve verimlilik artışı sağlayacak şekilde gerçekleştirilmesine azami özen gösterilmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Kemal UNAKITAN
Maliye Bakanı